

PESTICIDER

På denne side kan du få tips, tricks og gode råd til hvordan du kan holde have uden brug af pesticider - og stadig være herre over hvad der gror hvor.

Hvorfor skal jeg undlade pesticider på udendørsarealer?

Når du bruger pesticider i haven, i gården og på fortovet, til bekæmpelse af ukrudt, insekter og svampeangreb kan det føre til pesticidrester i vores grundvand. Det er derfor en dårlig idé at bruge pesticider.

Pesticider er giftstoffer og skal derfor benyttes med omtanke - eller helt undgås. Mange gange er det muligt at komme ukrudtet eller insekterne til livs uden brug af pesticider.

Du bor ovenpå dit drikkevand – så undgå brug af pesticider

Vidste du, at vi på Frederiksberg Kommune årligt indvinder 2,5 mio. m³ grundvand af god kvalitet under byen til drikkevand. Det svarer til, at ca. 45 % af borgerne på Frederiksberg bliver forsynet med drikkevand herfra.

I 1997 indgik Frederiksberg kommune, som den første danske kommune, en aftale med Miljøministeren omkring et totalt stop af brugen af sprøjtegifte/pesticider på offentlige arealer. Årsagen til beslutningen var et ønske om at beskytte vores grundvand, og derved vores drikkevand. På denne måde var Frederiksberg Kommune en forgangs kommune. Efterfølgende indgik alle kommuner, de tidligere amter og staten, i 1998 en aftale om udfasning af brugen af pesticider på offentlige arealer. Ved at stoppe brugen af pesticider og andre sprøjtegifte begrænses risikoen for grundvandsforurening samtidig med at natur og menneskers sundhed beskyttes.

Der er alternativer til brug af pesticider

Det er faktisk muligt at komme ukrudtet og insekterne til livs uden brug af pesticider. Du kan f.eks. komme langt med et hakkejern eller en gasbrænder, ligesom du kan beplante dine bede med bunddække. Til bekæmpelse af skadedyr, kan du lokke fugle til haven ved at opsætte fuglekasser. Fuglene spiser mange af de skadelige insekter.

Vælg robuste planter der passer til forholdene

Når du ønsker at bekæmpe ukrudt, skadedyr og svampe i din have, er det vigtigt at huske på en af naturens grundregler; nemlig at der i naturen altid er konkurrence om både sollys, næringsstoffer og vand. Det er derfor en god ide at vælge robuste planter der passer så godt til de givne betingelser i din have som muligt. For eksempel skal man ikke plante rhododendron på kalkrig jord, eller bøg på jord der ofte er våd.

Et eksempel på hvor vigtigt det er at købe robuste sorter der ikke så nemt bliver angrebet af sygdom og som passer til havens miljø er roser. Roser kræver masser af lys og luft og egner sig derfor ikke til en lukket mørk have.

Spar på vandet – også i din have

I Frederiksberg Kommune er der for at spare på vandet og derved beskytte vores drikkevand, vedtaget et regelsæt for havevanding. Du kan læse mere på Frderiksberg Forsynings hjemmeside på [denne side](#).

Gode råd til bekæmpelse af ukrudt uden brug af sprøjtegifte

Generelle råd til at undgå ukrudt i bedene – uden brug af pesticider

- Lad dine planter dække jorden og skygge ukrudtet væk
- Køb planter, som er særligt egnede som bunddække. Du kan få gode råd på din planteskole
- Dæk jorden med træflis, barkflis eller kakaoskaller
- Håndlug ukrudtet væk, så snart du ser den mindste plante. Gør det når jorden er fugtig
- Accepter, at ukrudt er en naturlig del af det biologiske system
- Udnyt, at ukrudt kan være kønt. Skvalderkål er smukke i buketter og de nye små blade kan spises for eksempel i en grønsalat

Undgå ukrudt mellem fliserne – uden brug af pesticider

- Fej fliserne ofte, for eksempel en gang om ugen
- Rens toppen af fugerne med et fugejern 2 gange årligt
- Hold fugerne fyldte med fugesand
- Slå ukrudt ihjel med kogende vand
- Når du lægger nye fliser vil en fiberduk minimere ukrudtet og antallet af myrer
- Ukrudt kan alternativt brændes væk med en gasbrænder. Husk at ukrudtet kun skal opvarmes – blanches, ikke brændes væk.

Flot græsplæne – uden brug af pesticider

Græsplænen er det sted i haven hvor der bruges mest tid, til leg, solbadning m.v. Det er samtidig også et af de steder hvor der bruges flest sprøjtemidler, først og fremmest mos-fjerner. Når du gerne vil have en flot græsplæne er det fornuftigt, at sætte græsslåmaskinen op så den klipper 4 cm over jorden. På den måde får græsplanterne et bedre rodsystem – der vil altid være ca. 4 gange så meget under jorden som over den. Mos i græsplænen kan i nogen udstrækning afhjælpes på denne måde. Læs mere om optimale vækstbetingelser for græs på www.havenyt.dk.

En sund græsplæne kan godt være en plæne hvor der er både blomster og insekter. Den perfekte græsplæne er ikke nødvendigvis et slidstærkt og pletfrit tæppe, men derimod en plæne hvor det er muligt at finde både mælkebøtter, bellis og spændende insekter.

Bekæmpelse af mos i græsplænen – uden brug af pesticider

Mos i græsplænen er ofte til irritation for haveejere. Med den rette timing og lidt knofedt er det dog muligt at bekæmpe mosset. I løbet af vinteren har mosset ofte fået godt fat i græsplænen. I det tidlige forår (april) kommer der ofte et par tørre dage hvor mosset tørrer ud, "giver slip" og bliver lysere. Det er nu muligt at rive af med en almindelig rive, uden at beskadige græsset alt for meget. For at holde mosset nede, er det vigtigt at give græsset gode vækstbetingelser. Dette vil hindre mosset i at re-etablere sig på din plæne. Læs mere om optimale vækstbetingelser for græs på www.havenyt.dk.

Hvis tiden hvor mosset er let at rive af er forpasset, er det også muligt at få hjælp fra fuglene til at bekæmpe mosset. Du kan sprede godt med kanarifuglefrø ud i græsset på de mosramte områder. Dette vil lokke fugle til, der vil skrabe rundt i mosset og derved løsne det. Det er så muligt at rive mosset af som nævnt ovenfor.

Bekæmpelse af skvalderkål – uden brug af pesticider

Det er bekendt for de fleste haveejere, at skvalderkål kan være svært at få bugt med. For at fjerne skvalderkål kræves der intensiv lugning. For at begrænse udbredelsen af skvalderkål, kan man anlægge en klippet græsgang på mindst 1 meters bredde uden om det område der ønskes holdt fri for Skvalderkål. Slås græsset en gang om ugen, vil Skvalderkålen ikke kunne bevæge sig over græsgangen.

Gode råd til bekæmpelse af skadedyr uden brug af sprøjtegifte

Bekæmpelse af myrer

Myrer kan være en stor plage det er svært at få bugt med. Men, det er faktisk muligt at slippe for myrerne ved at lave en blanding af brændenælde og tidsler, lade dem stå i en spand vand i et døgn hvorefter vandet hældes udover myretuen eller det sted hvor myrerne generer. Det kan være nødvendigt at gentage det et par gange før myrerne er væk.

Hvis dette virker, kan du prøve at hælde kogende vand på myrer og/eller tue.

Bekæmpelse af dræbersneglen, den iberiske skovsnegl

Der findes ingen mirakelkur mod disse plageånder. Systematisk indsamling af sneglene er det bedste middel. Sneglene kan dræbes ved at hælde kogende vand over dem eller simpelthen ved at skære dem over på stedet hvor de findes.

- Udryd sneglen så snart du ser én, hak den over med din spade
- Samarbejd med dine naboer om fælles bekæmpelse
- Hold haven lys og luftig – sneglene lægger deres æg i fugt og skygge
- Opsæt snegle fælder på fugtige, skyggefulde steder i haven
- Opsæt sneglehegn omkring følsomme planter
- Spørg efter sneglefælder og –hegn i byggemarkedet/på planteskolen

Bekæmpelse af snegle generelt

Hvis du har meget jorddække i din have kan snegle blive et problem. For at samle sneglene et sted kan du lægge rabarberblade ud, da disse tiltrækker snegle. Herefter kan du slå dem ihjel. En anden metode er at sætte ølfælder op. En ølfælde er et bæger med øl i bunden, som graves ned i niveau med jordoverfladen. Snegle kan efter at være faldet i fælden tages op og slås ihjel.

Slip nytteinsekterne løs i drivhuset - til bekæmpelse af insekter

Det er muligt helt at stoppe brugen af sprøjtegifte mod insekter (trips, mellus (hvide fluer) og spindemider) i drivhuset. I stedet kan du, hvis du opdager et angreb i tide, udsætte nytteinsekter, der slår de uønskede insekter ihjel.

Rovmider: kan udsættes direkte på for eksempel agurkeplanterne hvor de går i gang med at *fortære spindemiderne*.

Mellus-snylteheps: kan udsættes mod *mellus*. Disse kan købes i handelen, blandt andet på planteskoler.

Bladlusgalmyg: kan udsættes mod *bladlus*. Disse kan ligeledes købes i handelen, blandt andet på planteskoler.

Hvis angrebet er godt i gang, er det en god ide at sprøjte med f.eks. *insektsæbe* før nytteinsekterne sættes ud. Disse metoder er både billigere end brug af sprøjtegifte samtidig med, at det er det mest miljørigtige alternativ. I drivhuse er denne form for biologisk bekæmpelse af skadedyr ideel, i det åbne land er det en anden sag.

Dyrkning af krydderurter som insektbekæmper

Ved at plante *krydderurter* tiltrækkes mange nytteinsekter. Nytteinsekter der er med til at holde for eksempel bestanden af bladlus nede.

Bekæmpelse af spindemøl

Bekæmpelse af *spindemøl* uden bekæmpelsesmidler gøres ved at rive *hul i spindet*. Det kan gøres med en stiv kost eller lignende. Herved får fugle adgang til spindemøllene, der bekæmpes ved at *fuglene æder dem*.

Bekæmpelse af bladlus

En *hård vandstråle* fra vandslangen kan fjerne mange *bladlus*. Bladlus har mange fjender, så de kan også bekæmpes ved at de dyr der æder bladlus, for eksempel småfugle tiltrækkes eller udsættes i områder der er plaget af bladlus.

Derudover kan en omgang *sæbevand* på de angrebne steder være et godt middel til bekæmpelse af bladlus. Det skal være kalium-sæbe, som for eksempel kan købes som insektsæbe.

Hvis du alligevel ikke helt kan undgå brug af pesticider/sprøjtemidler i din have skal du være ekstra opmærksom på følgende:

- Læs etiketten på beholderen før brug - der er mange gavnlige informationer om, hvordan midlet skal bruges og i hvilke mængder, hvordan midlet eventuelt kan skade, og hvilke forholdsregler man bør tage ved brug af midlet. Husk: Midlet er kun godkendt til den brug og i de mængder, der står på etiketten. Det er ofte meget små mængder, der skal bruges, så pas på med at overdosere.
- Opbevar ALTID sprøjtemidler utilgængeligt for børn.
- Vask hænder efter brug.

- Vær opmærksom på, hvordan emballagen skal bortskaffes - ikke alt må smides i skraldespanden, og det står på etiketten. Hvis du har en rest tilbage af et middel, må du under ingen omstændigheder hælde det over i en anden flaske/holder.

Køb så vidt muligt "Klar til brug" midler, som allerede er opblandet. Derved undgår du at skulle håndtere stærke, ufertyndede produkter.